

U S T A W A

z dnia 16 września 2011 r.

o współpracy rozwojowej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa organizację, zasady i formy współpracy rozwojowej podejmowanej w szczególności z państwami wymienionymi na liście biorców pomocy rozwojowej ustalonej przez Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, w tym państwami objętymi programem Partnerstwa Wschodniego, zwanymi dalej „państwami rozwijającymi się”, a także ze społeczeństwami tych państw.

2. Realizując współpracę rozwojową Rzeczpospolita Polska bierze pod uwagę cele współpracy rozwojowej określone w wiążących ją umowach międzynarodowych.

Art. 2. 1. Przez współpracę rozwojową rozumie się ogół działań podejmowanych przez organy administracji rządowej w celu udzielania państwom rozwijającym się lub ich społeczeństwom, zgodnie z zasadą solidarności międzynarodowej:

- 1) pomocy rozwojowej polegającej w szczególności na:
 - a) promowaniu i wspieraniu rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, w tym rozwoju parlamentaryzmu, zasad dobrego rządzenia i przestrzegania praw człowieka,
 - b) wspieraniu ich trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, podejmowaniu działań zmierzających do redukcji ubóstwa i poprawy stanu zdrowia ludności oraz podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności;

Opracowano na
podstawie: t. j.
Dz. U. z 2020 r.
poz. 1648, 2023.

- 2) pomocy humanitarnej udzielanej państwom rozwijającym się lub w wyjątkowych wypadkach innym państwom, polegającej w szczególności na zapewnieniu pomocy, opieki i ochrony dla ludności, która została poszkodowana w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych spowodowanych przez naturę lub człowieka.

2. Przez współpracę rozwojową rozumie się także działania edukacyjne na rzecz podniesienia świadomości i zrozumienia problemów globalnych oraz współzależności między państwami, zwane dalej „edukacją globalną”.

Art. 3. W realizowaniu współpracy rozwojowej mogą uczestniczyć w szczególności:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.¹⁾);
- 2) podmioty, które mogą prowadzić działalność pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- 3) przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 424 i 1086);
- 4) instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1383).

Rozdział 2

Formy współpracy rozwojowej

Art. 4. Współpraca rozwojowa może być realizowana w szczególności w formie:

- 1) finansowania zadań powierzonych podmiotom uczestniczącym w realizowaniu współpracy rozwojowej;
- 2) przekazywania środków finansowych do budżetu państwa rozwijającego się;
- 3) udzielania kredytów i pożyczek;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1622, 1649, 2020 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175.

- 4) redukcji oraz konwersji zadłużenia państwa rozwijającego się;
- 5) współfinansowania lub udzielania wsparcia technicznego przy wdrażaniu działań finansowych w szczególności z budżetów innych państw, Unii Europejskiej lub innych organizacji międzynarodowych;
- 6) wpłaty do międzynarodowych organizacji, instytucji, programów i funduszy;
- 7) organizowania szkoleń i doradztwa dla podmiotów uczestniczących w realizowaniu współpracy rozwojowej;
- 8) opracowywania, wydawania i rozpowszechniania publikacji;
- 9) organizowania działań informacyjnych.

Rozdział 3

Zasady realizacji współpracy rozwojowej

Art. 5. 1. Współpracę rozwojową prowadzi się na podstawie Wieloletniego programu współpracy rozwojowej, zwanego dalej „Programem”, sporządzanego na okresy nie krótsze niż 4 lata.

2. Program określa cele oraz priorytety geograficzne i tematyczne pomocy rozwojowej, pomocy humanitarnej i edukacji globalnej.

3. W ramach realizacji Programu Rzeczpospolita Polska bierze pod uwagę ustalenia organizacji międzynarodowych i regulacje Unii Europejskiej.

Art. 6. 1. Projekt Programu opracowuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

2. W celu przeprowadzenia konsultacji społecznych projekt Programu udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych. Termin zgłaszania uwag do projektu Programu wyznacza minister właściwy do spraw zagranicznych.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych przedstawia projekt Programu Radzie Ministrów.

4. Rada Ministrów przyjmuje i aktualizuje Program w drodze uchwały.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych na podstawie Programu opracowuje co roku Plan współpracy rozwojowej, zwany dalej „Planem”.

2. Plan w szczególności określa:

- 1) zadania z zakresu współpracy rozwojowej, przewidziane do realizacji w latach budżetowych objętych Planem;

- 2) formy współpracy rozwojowej;
- 3) wysokość środków finansowych przeznaczonych dla wskazanego państwa rozwijającego się lub na dane zadanie z zakresu współpracy rozwojowej.

3. Plan zamieszcza się na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej tego urzędu.

Art. 8. Organ administracji rządowej realizujący zadania z zakresu współpracy rozwojowej, w przypadku wydatkowania środków finansowych, których jest dysponentem, jest obowiązany do uzgodnienia założeń wydatkowania tych środków z ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

Art. 9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych realizuje zadania z zakresu pomocy rozwojowej prowadzonej w formie, o której mowa w art. 4 pkt 3 i 4, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych co do celowości podjęcia tych działań z punktu widzenia realizacji celów Programu.

Art. 10. 1. Podmioty realizujące zadania z zakresu współpracy rozwojowej, o których mowa w art. 3 pkt 2 i 3, w zależności od okoliczności i specyfiki zadania, wyłania się w drodze otwartego konkursu ofert w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie albo w postępowaniu o udzielenie zamówienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2019 oraz z 2020 r. poz. 288, 1492 i 1517).

2. Ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego minister właściwy do spraw zagranicznych może w przypadkach udzielania pomocy humanitarnej zlecić realizację zadania z zakresu współpracy rozwojowej z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 i art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

3. Ze względu na szczególne warunki polityczne w państwie, na rzecz którego ma być realizowane zadanie z zakresu współpracy rozwojowej, minister właściwy do spraw zagranicznych może zlecić realizację tego zadania Fundacji Solidarności Międzynarodowej. Na realizację zadania Fundacja otrzymuje dotację celową z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zagranicznych.

4. Rada fundacji, o której mowa w ust. 3, składa się z posłów i senatorów powoływanych na 4-letnią kadencję przez ministra właściwego do spraw zagranicznych w porozumieniu odpowiednio z Marszałkiem Sejmu i Marszałkiem Senatu oraz innych osób posiadających doświadczenie w zakresie współpracy rozwojowej.

4a. Minister właściwy do spraw zagranicznych powołuje i odwołuje Prezesa Zarządu fundacji, o której mowa w ust. 3, po zasięgnięciu opinii jej Rady.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych, w drodze umowy, może zlecić fundacji, o której mowa w ust. 3, obsługę konkursu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 11. 1. Organ administracji rządowej realizujący zadania z zakresu współpracy rozwojowej jest obowiązany do sporządzania i przekazywania corocznie ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych sprawozdania z realizacji tych zadań, w tym wskazywania przedsięwzięć finansowanych wyłącznie ze środków publicznych.

2. Fundacja, o której mowa w art. 10 ust. 3, jest obowiązana do sporządzania i przekazywania corocznie ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, ministrowi właściwemu do spraw aktywów państwowych oraz sejmowej komisji właściwej do spraw zagranicznych sprawozdania z realizacji zadań z zakresu współpracy rozwojowej określonych w Planie.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przekazuje się do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Art. 12. Realizowanie zadań z zakresu współpracy rozwojowej, finansowanych lub współfinansowanych z budżetu państwa, których okres realizacji przekracza rok budżetowy, odbywa się na podstawie umowy zawartej na okres przekraczający rok budżetowy, zawierającej zastrzeżenie ograniczające możliwość powstawania zobowiązań z tytułu realizacji tej umowy, do wysokości znajdującej pokrycie w planach finansowych na dany rok budżetowy podmiotu zlecającego zadania z zakresu współpracy rozwojowej.

Rozdział 4

Zadania ministra właściwego do spraw zagranicznych w zakresie współpracy rozwojowej

Art. 13. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych w zakresie współpracy rozwojowej:

- 1) koordynuje tę współpracę;
- 2) realizuje zadania określone w Planie, w szczególności przez finansowanie zadań powierzonych podmiotom uczestniczącym w realizowaniu współpracy rozwojowej;
- 3) realizuje zadania przy wykorzystaniu programów oraz instrumentów finansowych Unii Europejskiej;
- 4) konsultuje planowane przedsięwzięcia z właściwymi organami państw rozwijających się;
- 5) współpracuje z innymi państwami, Unią Europejską oraz innymi organizacjami międzynarodowymi;
- 6) dokonuje wpłat do międzynarodowych organizacji, instytucji, programów i funduszy;
- 7) udziela pomocy humanitarnej za pośrednictwem innych podmiotów uczestniczących w realizowaniu współpracy rozwojowej lub we współpracy z tymi podmiotami;
- 8) podejmuje lub wspiera działania z zakresu edukacji globalnej;
- 9) prowadzi działania informacyjne;
- 10) ocenia skuteczność realizacji celów współpracy rozwojowej określonych w Programie;
- 11) gromadzi i przetwarza otrzymane od organów administracji rządowej informacje statystyczne dotyczące środków publicznych przeznaczanych na wydatki i rozchody publiczne kwalifikowane jako współpraca rozwojowa.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych koordynuje współpracę rozwojową przez:

- 1) uzgadnianie założeń wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu współpracy rozwojowej, których dysponentami są inne organy administracji rządowej;

- 2) opiniowanie programów i strategii rządowych pod względem ich spójności z celami i priorytetami współpracy rozwojowej, określonymi w Programie;
- 3) współpracę z organami administracji publicznej w zakresie udziału Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych organizacjach, instytucjach, programach i funduszach;
- 4) monitorowanie realizacji przez organy administracji rządowej zadań z zakresu współpracy rozwojowej.

Art. 14. 1. Minister właściwy do spraw zagranicznych koordynuje współpracę rozwojową za pośrednictwem Krajowego Koordynatora Współpracy Rozwojowej.

2. Krajowego Koordynatora, o którym mowa w ust. 1, powołuje minister właściwy do spraw zagranicznych spośród sekretarzy lub podsekretarzy stanu w urzędzie obsługującym tego ministra.

Rozdział 5

Rada Programowa Współpracy Rozwojowej

Art. 15. 1. Przy ministrze właściwym do spraw zagranicznych ustanawia się Radę Programową Współpracy Rozwojowej, zwaną dalej „Radą”, jako organ opiniodawczo-doradczy.

2. Kadencja Rady trwa 4 lata.

3. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 16. Do zadań Rady należy w szczególności:

- 1) przedstawianie propozycji dotyczących priorytetów geograficznych i tematycznych współpracy rozwojowej;
- 2) opiniowanie projektów Programu i Planu;
- 3) opiniowanie rocznych sprawozdań z realizacji przez organy administracji rządowej zadań z zakresu współpracy rozwojowej;
- 4) opiniowanie projektów dokumentów rządowych związanych ze współpracą rozwojową.

Art. 17. 1. Rada składa się z 25 członków.

2. W skład Rady wchodzi:

- 1) Krajowy Koordynator Współpracy Rozwojowej – jako przewodniczący;
- 2) przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 2a) przedstawiciel ministra właściwego do spraw energii;
- 2b) przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin;
- 3) przedstawiciel ministra właściwego do spraw gospodarki;
- 3a) przedstawiciel ministra właściwego do spraw klimatu;
- 3b) przedstawiciel ministra właściwego do spraw aktywów państwowych;
- 4) przedstawiciel ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- 5) przedstawiciel ministra właściwego do spraw środowiska;
- 6) przedstawiciel ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;
- 7) przedstawiciel ministra właściwego do spraw zdrowia;
- 8) przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 9) przedstawiciel ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego;
- 10) przedstawiciel ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 11) przedstawiciel ministra właściwego do spraw rolnictwa;
- 12) 3 posłów;
- 13) senator;
- 14) 4 przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- 15) przedstawiciel reprezentatywnych organizacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 oraz z 2020 r. poz. 568);
- 16) przedstawiciel środowiska naukowego.

3. Członków Rady, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 2–11 i 15 – powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych, na wniosek właściwego podmiotu;
- 2) pkt 12 – powołuje i odwołuje Marszałek Sejmu;
- 3) pkt 13 – powołuje i odwołuje Marszałek Senatu;
- 4) pkt 14 i 16 – powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zagranicznych.

4. Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 18. Posiedzenia Rady są zwoływane przez przewodniczącego Rady lub na wniosek co najmniej 4 członków Rady.

Art. 19. Obsługę administracyjno-biurową Rady zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych. Koszty funkcjonowania Rady związane z jej obsługą, a także związane z uczestnictwem w jej posiedzeniach członków Rady, pokrywa się z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zagranicznych.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20–22. (pominięte)

Art. 23. Pierwszy skład Rady zostanie powołany w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy. Pierwsza kadencja Rady rozpoczyna się z dniem powołania ostatniego jej członka.

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.